

Oranje wederom afwezig

Het Nederlands elftal op 19 augustus 1969 op Sportcentrum Zeist in de aanloop naar de WK-kwalificatiewedstrijd tegen Polen. Staand: Assistent Groenwoud, Roggeveen, Wery, Van Dijk, Groot, Cruijff, Pahlplatz, Veenstra, Moulijn, Treytel, Bondscoach Kessler. Gehurkt: Van Beveren, Rijnders, Suurbier, Romeyn, Eykenbroek, Israël, Strik en Drost.

FOTO ERIC KOCH/ANEFO

De Koninklijke Nederlandsche Voetbalbond en haar jonge bondscoach Georg Kessler hadden het bereiken van de eindronde van het wereldkampioenschap tot een belangrijk doel gemaakt. Men had in 1966 gezien wat voor een impact een WK voetbal kan hebben. Tot het begin van de kwalificatie in 1968 was Oranje af en toe succesvol in oefenduels tegen grote landen terwijl er in de belangrijke duels vaak punten werden verspeeld tegen 'kleinere' landen. In 1938 had het Nederlands elftal voor het laatst deelgenomen aan het wereldkampioenschap.

In de periode tussen 1966 en 1970 ontwikkelt het Nederland voetbal zich tot een belangrijke speler in het Europese voetbal. Ajax doet voor het eerst van zich spreken in het seizoen '66/'67 met eclatante *overall*-zeges op Beşiktaş (4-1) en Liverpool (7-3), waarbij de thuiswedstrijd in het Olympisch Stadion als de befaamde mistwedstrijd de geschiedenis in is gegaan.

Als Oranje voor haar tweede WK-kwalificatiewedstrijd eind oktober 1968 naar Sofia afreist heeft Ajax in de eerste ronde de West-Duitse kampioen 1. FC Nürnberg op grandioze wijze over de knie gelegd. In Amsterdam wordt het na een 1-1 in de Frankenstad maar liefst 4-0 met een weergalozes Johan Cruijff. Het 21-jarige supertalent van Ajax heeft in een competitieduel tegen Telstar weer last gekregen van een oude enkelblessure, een kwaal die vlak voor het tweeluik met Nürnberg voorbij leek. De absentie van de aanvaller zal voor Oranje precies de ontbrekende schakel blijken te zijn. Ook Wim Jansen (Feyenoord) en Theo Pahlplatz (FC Twente) moesten bedanken. Piet Keizer leefde al enige tijd in onmin met de bond na een algehele schorsing voor 5 duels als gevolg van een uitsluiting in een wedstrijd

van het Nederlands elftal tegen Joegoslavië in het najaar van 1967. Keizer zou zijn prioriteit volledig bij de club Ajax leggen en in de gehele kwalificatieperiode niet meer in het oranje verschijnen.

De ploeg van bondscoach Kessler speelt in Bulgarije een voortreffelijke wedstrijd maar ontbeert aanvallende creativiteit en scorend vermogen. Het is met name Wim van Hanegem die alle lof krijgt toegezwaaid voor zijn optreden van 'wereldklasse'. Oranje krijgt echter vlak voor de rust een strafschoep tegen die door Bonev wordt benut en na twintig minuten in de tweede helft is het Asparuchov die met een keihard schot doelman Van Beveren verschalkt. Het goede veldspel geeft desondanks hoop op een goed vervolg van de WK-campagne. Beide duels tegen Luxemburg (voor en na Bulgarije) worden gemakkelijk gewonnen (0-2 en 4-0).

Het is Sjaak Roggeveen die het Nederlands elftal in de thuiswedstrijd tegen Polen op 7 mei 1969 één minuut voor tijd voor een kater behoedt. Daar waar Ajax een week eerder de finale van de Europacup voor landskampioenen heeft bereikt, als eerste Nederlandse club ooit. Een 2-0 nederlaag in het Tsjecho-Slowaakse Trnava tegen Spartak kan de 3-0 zege uit de heenwedstrijd niet uitgummen. Daarvoor was er al een memorabel drieluik met Benfica in de kwartfinale. Na een 1-3 nederlaag op een besneeuwd veld in het Olympisch Stadion trekt de ploeg van Michels de stand in Lissabon weer gelijk door met dezelfde cijfers te winnen wat een beslissingswedstrijd noodzakelijk maakt. Op 5 maart 1969 trekken tienduizenden Nederlanders naar Parijs waar in het Stadion Colombes een glorieuze zege met weer Crujff in een hoofdrol wordt afgewerkt; 3-0. Op 28 mei zal de finale in Madrid tegen AC Milan volgen.

De groeiende status van het Nederlands voetbal maakt dat Polen met een defensieve opvatting naar Rotterdam komt. Negentig minuten beukt het Oranje van Kessler op de Poolse defensie. Crujff is er weer niet bij. Hij heeft ditmaal een blessure aan de knie opgelopen en mist op Koninginnedag (woensdag 30 april) ook de topper tegen FC Twente, dat voor het duel op de tweede plaats voor Ajax stond. Na de 2-0 overwinning van de Amsterdammers in de Watergraafsmeer stijgt Ajax naar de tweede plaats en staat dan drie punten achter op koploper Feyenoord.

Met de zege op Polen is het geloof op het behalen van het WK in Mexico weer levend. De Europese bekerfinale van Ajax is dat ook, ondanks de nederlaag die de Amsterdammers tegen Milan lijden. Als

Bulgarije uithaalt tegen Polen (4-1) weet het Nederlands elftal dat in september in Chorzow niet verloren mag worden. Vol goede moed vertrekt de vrijwel complete selectie naar Polen. De wedstrijd is op 7 september als het nieuwe seizoen nog amper is begonnen. De prioriteit ligt in die dagen nog niet bij de nationale ploeg. In weerwil van de professionele voorbereiding van bondscoach Kessler heeft de KNVB aan Ajax en Feyenoord goedkeuring gegeven om eind augustus nog vriendschappelijke wedstrijden te spelen.

Desondanks speelt het Nederlands elftal heel goed in Chorzow en leidt met de rust door een treffer van Feyenoorder Henk Wery. De aanvallers (Groot, Crujff, Wery, Moulijn) vinden elkaar blindelings, wederom fenomenaal ondersteunt door Van Hanegem, en de Polen krijgen er geen vat op. Het schort echter aan scherpte en power voor het doel. De 0-1 ruststand blijkt te mager. Na de rust tappen de Polen uit een ander vaatje. Het publiek wordt tot ontsteltenis van de Nederlanders opgejut via de stadionmicrofoon. Het leidt zelfs tot een officieel protest van de KNVB richting de FIFA over dit 'onsportieve gedrag'. De Tsjechische scheidsrechter Placek lijkt ook van zijn stuk want na 12 minuten in de tweede helft keurt hij de gelijkmaker van Jarosik goed terwijl deze volgens alle wedstrijdverslagen meters buitenspel staat. Daarna is het een verloren wedstrijd. In de slotfase krijgt Nederland als goedmakertje nog een penalty in de schoot geworpen maar Rinus Israël durft die niet te nemen en Henk Groot is geblesseerd waardoor Wery zich achter de bal plaatst. Hij schuift de bal naast het doel maar dat wordt in het Oranjekamp niet eens als een nadeel gezien. Bij een gelijkspel zouden de Polen zijn uitgeschakeld terwijl Nederland wel nog afhankelijk blijft van Polen, die nog thuis spelen tegen Bulgarije. Een Oost-Europees akkoordje wordt als niet ondenkbeeldig gezien.

Nederland moet eerst zelf nog maar eens van Bulgarije zien te winnen. Een absolute voorwaarde om een eventuele beslissingswedstrijd te forceren. Op 22 oktober 1969 zal Oranje voor haar laatste kans strijden in de Rotterdamse Kuip. Het gearriveerde talent Johan Crujff maakt die wedstrijd niet mee. Hij is door de bondscoach Kessler geschorst omdat hij de woensdag te voren te laat in het trainingskamp in Hotel Holterberg is verschenen. Dit ondanks de waarschuwing die Kessler op maandag aan Crujff gaf toen die verzocht om naar Italië te gaan voor een zakenreis. Met zijn echtgenote Danny gaat Crujff op schoenenjacht voor een nieuw te openen schoenenzaak in de Kinkerstraat. Het komt de jonge

belofte van het Nederlandse voetbal op een forse reprimande te staan van zijn Ajax-voorzitter Van Praag, trainer Michels, medespeler Van Hanegem en

Johan Cruyff op 3 december 1969 tijdens de opening van de schoenenzaak in de Kinkerstraat. FOTO Joost Evers / ANEFO

de media. Cruyff meldt zich regelmatig af voor interlands met blessures en dat gevoegd bij deze spijbelactie zorgt voor het volgende commentaar in He Vrije Volk: *“Johan Cruyff zal gestraft moeten worden op een wijze, die past bij een speler die zich overduidelijk en herhaaldelijk geen bliksem aantrekt van het algemeen voetbalbelang zoals dat door de KNVB en het Nederlands elftal wordt vertegenwoordigd.”*

Nederland kan het duel tegen Bulgarije niet winnen. Het blijft steken op 1-1. Veenstra brengt Oranje nog wel op voorsprong maar in de tweede helft is het Hristo Bonev die de Bulgaren weer op gelijk hoogte brengt. De Bulgaren verliezen met maar liefst 3-0 in Polen maar behalen Mexico door een eenvoudige 1-3 in Luxemburg.

Feyenoord schakelt een maand later Europacupwinnaar AC Milan uit in de achtste finales en zal op 6 mei 1970 de eerste Nederlandse Europacup pakken. Matchwinner Ove Kindvall verschijnt wel met Zweden op het WK maar de Nederlandse Europacupfinalisten van Ajax (1969) en Feyenoord (1970) zullen het toernooi vanuit thuis moeten volgen. Een unieke kans gaat voor de Nederlandse spelers verloren.

Alvorens het toernooi in Midden-Amerika begint is bondscoach Kessler al vertrokken. Hij treedt in januari van 1970 al in dienst bij Sparta. Toen hij in 1964 aantrad was het grote doel het WK 1970. Ondanks de vele loftuitingen in zijn richting over de progressie in professionaliteit verkiest Kessler een vertrek.

Bronnen:

De historie van Oranje, Het Nederlands Elftal 1905-1989, Matty Verkamman e.a. Weekbladpers, 1989.

Fussbalweltmeisterschaft 1970 Mexiko, Folke Havekost, Volker Stahl en Hans Vinke. Agon Sportverlag, 2006.

Neerlands Voetbalglorie – Alle interlands, Ir A. van Emmenes. Omega Boek Amsterdam, 1980.

Voetbalwereldkampioenschap Mexico 1970, Hans Molenaar. De Boekerij nv Baarn, 1970.

Dagbladen: Algemeen Dagblad, Algemeen Handelsblad, Limburgs Dagblad, Nieuwsblad van het Noorden, Het Parool, De Telegraaf, De Tijd, Trouw, De Volkskrant, Het Vrije Volk.